

کودک آزاری

آزار کودکان می‌تواند جسمی، عاطفی، لفظی و یا جنسی باشد. حتی نادیده انگاشتن و توجه نکردن به کودکان نیز می‌تواند به نوعی در ردیف این مشکل قرار گیرد.

ناآگاهی یکی از عوامل عمده در بروز و ادامه‌ی کودک آزاری در خانواده و اجتماع است.

این آزارها می‌تواند صدمه‌ای جدی به کودکان وارد کند و یا حتی باعث مرگ‌شان شود. تحقیقات نشان می‌دهند از هر ۴ دختر و هر ۸ پسر، یک نفر از آنها در سنین قبل از ۱۸ سالگی مورد آزار قرار می‌گیرند. هم چنین سالانه یک کودک از هر ۲۰ کودک، از نظر جسمی صدمه می‌بیند. آزارهای جسمی کودکان شامل مواردی چون سوزاندن، له شدگی و شکستن استخوان‌هاست. آزارهای جنسی شامل لمس بدن کودکان به صورتی ناشایست و سوءاستفاده از آنها را شامل می‌شود. غفلت و بی‌توجهی می‌تواند مواردی چون خودداری از غذا دادن به کودکان، پوشانیدن لباس، تهیه سرپناه و سایر نیازهای اساسی را شامل شود. نادیده گرفتن عاطفی شامل مواردی چون خودداری از ابراز عشق و محبت و توجه است. بی‌توجهی از لحاظ سلامت هنگامی روی می‌دهد که از مراقبت‌های طبی برای کودکان خودداری شود.

به چه رفتارهایی کودک آزاری می‌گوییم؟

کودکان به علت ویژگی‌های که از نظر سنی دارند، بسیار آسیب‌پذیرند و نیاز به حمایت و مراقبت ما دارند. اما گاهی بزرگسالان به دلایل مختلف به جای حمایت و مواظبت از کودکان، آنان را مورد آزار قرار می‌دهند. کودک آزاری شامل رفتارهای است که توسط افراد دیگر، خصوصاً بزرگسالان نسبت به کودکان انجام می‌گیرد و به نوعی به سلامت جسمی و روانی آنان آسیب می‌رساند. رفتارهایی که به صورت تصادفی انجام می‌شوند کودک آزاری به حساب نمی‌آیند، مانند این که کودکی به علت تصادم با وسیله نقلیه دچار معیوبیت شود.

کودک آزاری چگونه صورت می‌گیرد؟

کودکان به اشکال مختلف مورد آزار قرار می‌گیرند:

- ۱ - کودک آزاری جسمی: یعنی رفتارهای که به جسم کودک صدمه می‌زند، مانند له و کوب کردن، سوزاندن، مجروح کردن، شکستن و ...
- ۲ - کودک آزاری روانی: شامل رفتارهای است که به صحت روانی کودک آسیب می‌رساند، مانند توهین کردن، ترساندن، تحقیر کردن، تبعیض و ...
- ۳ - بی‌توجهی و غفلت: یعنی توجه نکردن به نیازهای اساسی کودکان مانند تغذیه، سلامت، پوشاک، تعلیم و تربیت و ... در حدی که به سلامت جسمی و روانی آنان آسیب برسد.
- ۴ - سوءاستفاده: یعنی استفاده از کودکان در ارتباط با مواد مخدر، واداشتن آن‌ها به کارهای دشوار، سوء استفاده جنسی به صورت‌های مختلف و ...

چرا کودکان مورد آزار قرار می‌گیرند؟

۱. **ناآگاهی والدین:** گاهی والدین یا افراد دیگر که به کودکان آزار می‌رسانند، نمی‌دانند که رفتار آن‌ها کودک آزار است، مانند کسانی که کودکان را تنبیه بدنی می‌کنند، مورد تحقیر و توهین قرار می‌دهند، به نیازهای اساسی آن‌ها توجهی ندارند و این رفتارها را عادی و معمولی می‌دانند.
۲. **مشکلات اقتصادی:** فقر سبب می‌شود تا کودکان از دسترسی به نیازهای اساسی مانند تغذیه و ... محروم شوند یا والدین به علت فشارهای مالی با رفتارهایی مانند پرخاشگری، خشونت، بی‌توجهی و ... کودکان را مورد آزار قرار دهند.
۳. **اعتیاد:** اعتیاد به علت خصوصیتی که در افراد ایجاد می‌کند (مانند پرخاشگری، بی‌مسئولیتی، کاهش عواطف و ...) سبب می‌شود تا کودکان مورد آزار، به ویژه از نوع سوءاستفاده، قرار گیرند.
۴. **اختلالات روانی:** در صورتی که والدین به مشکلات روانی مبتلا باشند، با رفتارهای مانند تندخویی، خشونت، ناسازگاری، بی‌توجهی و ... که ناشی از اختلالات روانی آن‌هاست، سبب آزار کودکان می‌شوند.
۵. **مشکلات خانوادگی:** مشاجرات و جنجال‌های شدید و طولانی والدین، تعداد زیاد خانواده‌ها، شیوه‌های تربیتی نامناسب، در برخی موارد وجود پدرخوانده یا مادرخوانده و ... سبب می‌شود که کودکان مورد آزار قرار گیرند، تا حدی که مشکلات

کودک آزاری

(قسمت اول)

تنظیم: سوپر وایزر آموزشی

جهت کسب اطلاعات به آدرس زیر مراجعه نمایید.

سایت دانشگاه: <http://treatment.tbzmed.ac.ir/>

شماره تماس بیمارستان: ۳۴۴۹۵۰۳۰

کودکانی که آزرده شده‌اند، باید هر چه سریع‌تر تحت مداوا و پشتیبانی خاص قرار گیرند. هر قدر آزار کودکان طولانی‌تر باشد، احتمال بهبود کامل آنها کمتر خواهد بود. مراقب تغییرات جسمی و یا رفتاری کودک باشید، هر چند توضیحی در مورد آن ندهند.

اگر دلیل خاصی مبنی بر مورد آزار قرار گرفتن کودک خود ندارید، انجام معاینات مربوطه را ضروری بدانید. ممکن است کودک شما ترسیده باشد. به تغییرات و نشانه‌های زیر توجه کنید:

۱. **علائم و نشانه‌های آزار جسمی:** هر گونه جراحت (کوفتگی و کبودی پوست، سوختگی، شکستگی/کسر، هر گونه جراحت مربوط به سر و شکم) که کودک در مورد آن توضیحی نمی‌دهد.
۲. **بعضی از نشانه‌های آزار جنسی:** رفتارهای ناشی از ترس (کابوس، افسردگی، ترس‌های غیر معمول، تلاش برای فرار کردن) دردهای شکمی، شب ادراری، خونریزی.

۳. **نشانه‌های آزار عاطفی:** تغییر ناگهانی در سطح اعتماد به نفس، معده درد و یا سردردهای بدون علت مشخص طبی، ترس‌های غیرعادی، افزایش کابوس‌ها و تلاش برای فرار.

۴. **نشانه‌های بی‌توجهی عاطفی و غفلت از کودکان:** به‌دست آوردن وزن به صورت بسیار ناموفق به خصوص در نوزادان، اشتهای سیری ناپذیر برای رفتارهای محبت‌آمیز.

خانوادگی یکی از دلایل کودک آزاری به شمار می‌رود.

۶. **مشکلات کودکان:** اطفالی که مشکلات نسبتاً پایدار و شدید دارند بیشتر از سایر کودکان مورد آزار قرار می‌گیرند. به عنوان مثال، اطفالی که به امراض جسمی مزمن و طولانی مدت یا مشکلات رفتاری، پرخاشگری، بی‌قراری، بیش‌فعالی، اضطراب، شب ادراری و ... دچارانند، به علت مشکلاتی که برای یزرگسالان ایجاد می‌کنند و نیز به سبب ناآگاهی والدین از این مشکلات، اغلب مورد آزار جسمی و روانی قرار می‌گیرند.

۷. **مشکلات مکتب:** مشکلاتی که در مکتب برای شاگردان ایجاد می‌شود (مانند انتظار بیش از حد، ندیدن تفاوت‌ها، ایجاد اضطراب، ترس و رقابت‌های شدید، تبعیض، تنبیه بدنی، تحقیر و توهین و ...) سبب آزارهای جسمی و روانی کودکان می‌شوند. فقر یکی از عواملی است که منجر به سوءاستفاده جسمی و عاطفی اطفال می‌گردد.

نشانه‌ها/علائم

کودکانی که مورد آزار و اذیت قرار می‌گیرند از شکایت کردن و بیان آن، می‌ترسند. آنها از این می‌ترسند که مورد سرزنش قرار بگیرند و یا این که بزرگترها، حرفهای‌شان را باور نکنند. والدین اغلب نشانه‌های کودک آزاری را نمی‌شناسند، زیرا نمی‌خواهند با واقعیت روبه‌رو شوند.